

Powietrze dla drzew, powietrze dzięki drzewom

Mówi minister Verburg, z holenderskiego Ministerstwa Rolnictwa, Przyrody i Jakości Żywności: „Wyniki ankiet raz po raz pokazują, że dla mieszkańców bardzo ważne jest zielone otoczenie. Mimo to nie zawsze udaje się zapewnić wystarczającą ilość zieleni. Ponad połowa z 31 dużych miast w Holandii boryka się z dużym niedoborem zieleni, m.in. na skutek rosnącej gęstości zabudowy i zbyt małej ilości zieleni na nowobudowanych osiedlach. Dlatego też zastanawiam się, czy w dostatecznym stopniu zdajemy sobie sprawę z powagi problemu. Czasem myślę, że nie do końca uświadamiamy sobie, co jest stawką w tej grze. Zieleń to nie tylko miła dekoracja. Jest trochę lekarstwem na wszystko. Środkiem, który łagodzi wiele bolączek społecznych. Zieleń przynosi nam szczęście i korzyści finansowe, teraz i w przyszłości. Musimy jednak zadbać o to, aby zieleń pojawiła się i pozostała wokół nas.”

To cytaty z przedmowy do publikacji „De waarde van Groen” (Wartość zieleni), autorstwa Marcela Brosensa i Martina Woestenburga, która ukazała się w ramach programu „Groen en de Stad” (Zieleń i miasto). Ten program jest inicjatywą Ministerstwa Rolnictwa, Przyrody i Jakości Żywności i został uruchomiony jako sieć wymiany wiedzy i platforma dostarczająca informacji o najważniejszych badaniach i przykładowych projektach związanych z tym tematem (www.groenendestad.nl). Również poniższe informacje pochodzą z tej witryny.

Zieleń ma wiele zalet

Zieleń przynosi rozwiązania różnych kwestii społecznych. Mamy tu oczywiście na myśli zdrowie, jakość życia i środowisko, ale zieleń ma także wartość ekonomiczną. Krótko mówiąc, zieleń daje następujące korzyści:

• Zdrowie

Zieleń przynosi odprężenie i obniża stres. Na dobrze zaprojektowanych, zielonych osiedlach mieszkańcy zażywają więcej ruchu. Zwłaszcza dzieci częściej bawią się na dworze, jeśli w otoczeniu jest zieleń; pozwala to o 15% zredukować otyłość i jest korzystne dla ich socjalizacji. Odpowiednio dobrana roślinność pomaga odfiltrować pyły drobne i poprawić jakość powietrza w środowisku miejskim, co zmniejsza liczbę schorzeń dróg oddechowych. Widok na zieleń skraca też pobyt pacjenta w szpitalu.

• Jakość życia

Parki i tereny rekreacyjne stanowią miejsca spotkań okolicznych mieszkańców, co jest ważne zwłaszcza dla dzieci, młodzieży i osób starszych. Włączenie mieszkańców miast w kształtowanie zieleni publicznej w najbliższym otoczeniu sprzyja nawiązywaniu kontaktów i spójności społecznej w okolicy. Również w trudnych dzielnicach.

• Ekonomia

Zieleń wokół domów podnosi jakość dzielnicy, co przekłada się na wzrost wartości mieszkań o około 5%. W zielonym otoczeniu chętnie lokują się organizacje

oparte na wiedzy i międzynarodowe firmy, a za nimi podążają usługi, zorientowane zarówno na osoby o wyższych, jak i te o niższych dochodach.

• Środowisko

Drzewa i inne rośliny przekształcają dwutlenek węgla (który przyczynia się do zmian klimatycznych) w tlen. W upalne dni zieleń obniża temperaturę w mieście, poprawiając w ten sposób miejski mikroklimat. Zielone otoczenie ma większą zdolność zatrzymywania wody, co jest ważne w czasach nadmiernych opadów atmosferycznych. Rośliny na dachach poprawiają izolację i zmniejszają zużycie energii. Zieleń tłumi hałas, zapobiega wysuszeniu gleby i filtruje wodę deszczową, wpadającą do zbiorników i cieków wodnych.

• Miasto i kraj

Przyroda uatrakcyjnia i uprzyjemnia nasze środowisko życiowe, daje też schronienie ptakom i innym zwierzętom. Dobre połączenie z terenami zielonymi w pobliżu miasta poprawia estetykę krajobrazu i przyczynia się do uporządkowania przestrzeni. Szlaki piesze i ścieżki rowerowe przebiegają przez miasto nie urywając się nagle, a nowe osiedla nabierają charakteru pasującego do danego regionu.

Źródło: www.groenendestad.nl

Duże drzewa, duża wartość

W wielu miastach od pewnego czasu poważnie podchodzi się do kwestii zieleni, a plany zagospodarowania przestrzeni opierają się na wyraźnej wizji. Coraz częściej pada przy tym decyzja o zasadzeniu drzew o większych rozmiarach. Pozwala to uzyskać od razu efekt dekoracyjny, co może być decydującym argumentem w przypadku uzupełniania ubytków drzew w zabytkowych centrach miast. Jak wiadomo, usunięcie starych drzew może drastycznie zmienić wygląd ulicy. Wybór drzew o dużych rozmiarach pozwala wtedy „kupić czas” i szybciej przywrócić historyczny charakter terenu. Z praktyki wynika też, że wycinka starych drzew budzi wtedy mniejszy sprzeciw okolicznych mieszkańców. Jeśli z góry wiadomo, że na to miejsce posadzone zostaną duże i silne drzewa, plany mogą liczyć na większe poparcie społeczne i unika się niepotrzebnych opóźnień w ich realizacji. Logiczne jest więc, że duże drzewa to także większa „korzyść środowiskowa”. Dla porównania; drzewo o rozmiarze 50-60 ma średnio 10-15 razy większą masę listowia i około 20 razy większą biomasa niż

drzewo o rozmiarze 16-18. Z grubsza oznacza to, że korzyść środowiskowa jest także 10-20 razy większa, jeśli chodzi o przekształcanie dwutlenku węgla w tlen. W zakresie zatrzymywania pyłów drobnych korzyść środowiskowa jest około 10 razy większa (źródło: UR/PPO Wageningen). Duże drzewa mają także wpływ na lokalny mikroklimat. Ciężkie ich korony obniżają temperaturę w upalne dni, a parowanie przez liście korzystnie wpływa na wilgotność powietrza.

Wartość ekonomiczna

Koszty zakupu dużych drzew są wyższe niż drzew o mniejszych rozmiarach, ale w rachunku końcowym mogą one okazać się tańsze albo nawet przynieść oszczędności. Korona małych drzew w przeważającej części dopiero się formuje, wymaga więc fachowych i intensywnych cięć formujących. Pociąga to za sobą wyższe koszty, a często – na skutek braku dostatecznej wiedzy – nie przynosi na dłuższą metę upragnionego rezultatu. Obecność dużej zieleni ma także wpływ na wartość istniejących nieruchomości. Wartość mieszkań wyraźnie

rośnie, jeśli są położone w zielonym otoczeniu. Deweloperzy przekonali się już, że duże drzewa natychmiast podnoszą rangę projektu, dzięki czemu nieruchomości lepiej się sprzedają. Koszty większych drzew są względnie niskie w stosunku do kosztów całej inwestycji, a wpływ na rentowność projektu jest znaczny.

Mówi Theo van Gils, inspektor nadzoru budowlanego, Dział Zieleni gminy Best: „W gminie Best często decydujemy się na sadzenie większych drzew, przy czym mówiąc ‘duże’ mam na myśli drzewa od rozmiaru 20-25 do 40-50. Robimy to na przykład, aby od razu wprowadzić element dekoracyjny na nowych osiedlach albo wyraźnie wyodrębnić trasy komunikacyjne. Z doświadczenia wiemy, że po zasadzeniu małych drzew sporo kosztuje ich pielęgnacja; zanim drzewo urośnie do rozmiaru 20-25 konieczne jest jego 3-krotne przycinanie. Z punktu widzenia kosztów inwestycja jest więc uzasadniona. Przy rekonstrukcjach dróg mieszkańcy często domagają się

zasadzenia od razu dużych drzew, aby skompensować utratę starych drzew. Przykładowo po renowacji drogi Oirschotseweg w porozumieniu z komisją mieszkańców zasadziliśmy *Quercus robur* w rozmiarze 40-45.” Wyjątkowy w gminie Best jest „obchód”, jaki Van Gils regularnie odbywa razem z kilkoma kolegami. „Nie wszędzie jest miejsce, ale regularnie kontrolujemy, gdzie można by było coś jeszcze zrobić w dziedzinie zieleni miejskiej. Często niewielkim wysiłkiem można bardzo uatrakcyjnić daną okolicę.”

Gmina Best, *Quercus robur*

Gmina Best, *Platanus orientalis* 'Cuneata'